

Lidia Pokrzycka

Zakład Dziennikarstwa, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Słowa kluczowe: prasa regionalna, Lubelszczyzna, samorząd terytorialny, analiza zawartości

Keywords: regional press, Lublin region, local government, content analysis

PRASA REGIONALNA A SPOSOBY UPOWSZECHNIANIA INFORMACJI PUBLICZNEJ. ANALIZA NA PRZYKŁADZIE LUBELSZCZYZNY

Wprowadzenie

Wydawanie i redagowanie prasy lokalnej jest kosztowne, odbywa się w trudnych warunkach i okolicznościach. W rezultacie niedostatku środków finansowych, nieprzemysłanych decyzji, niedostatecznych kwalifikacji wydawniczo-dziennikarskich czy braku zainteresowania władz administracyjnych i samorządu w gminie, powiecie i województwie występuje zjawisko nietrwałości w wydawaniu gazet lokalnych w kraju. Polski rynek prasy lokalnej cechuje więc stałe upadanie i powstawanie gazet lokalnych. W literaturze akcentuje się ograniczenia w praktyce dostępu do informacji dotyczących działalności organów samorządu terytorialnego, dziennikarze są wypraszani z jawnych posiedzeń rady gminy. Występują również trudności z otrzymaniem przez prasę lokalną informacji, dostępu do akt, władze najchętniej milczą, licząc, że dziennikarze zrezygnują z dochodzenia prawa do informacji¹. Dochodzi do tego, że czasami ukrywa się fakty, że posiedzenie np. komisji rady gminy w ogóle się odbyło².

W artykule przyjęto hipotezę, że w związku z mało stabilną sytuacją prasy lokalnej część jej obowiązków przejęła prasa regionalna. Tytuły regionalne wydawane

¹ R. Kowalczyk, *Prasa lokalna a dostęp do informacji*, w: *Prasa lokalna w budowie społeczeństwa obywatelskiego*, oprac. M. Lipińska, Warszawa 2004, s. 95.

² P. Piotrowicz, *Praktyka dostępu gazety lokalnej do informacji a unormowania prawne*, w: *Prasa lokalna w budowie społeczeństwa*, s. 137.

przez koncerny medialne (ale i niezależne wydawnictwa) mogą bez przeszkód publikować informacje publiczne i pełnić także funkcje kontrolne.

Celem artykułu jest przedstawienie sposobów upowszechniania informacji publicznej w lubelskich dziennikach regionalnych na podstawie wyników analizy zawartości z dwóch tygodni marca 2007 i 2017 r. Przyjęto przy tym, że informacją publiczną są wszystkie te informacje, które dotyczą władzy publicznej oraz związane są z wydatkowaniem funduszy publicznych i realizacją zadań publicznych. W ramach badania przeprowadzono analizę jakościową i ilościową według klucza kategorizacyjnego: gatunek dziennikarski, tematyka (działalność organów władzy publicznej, osób pełniących funkcje publiczne, realizacja zadań publicznych, inne) oraz publikacja artykułów w najważniejszych częściach gazet: „pierwsze pole optyczne”, czyli lewy górny róg strony, „martwy róg” – lewy dolny róg strony, „pole końcowe” – prawy dolny róg strony, oraz „po optycznej” – przekątna od lewego górnego rogu do prawego dolnego dziennika lub tygodnika. W ramach analizy jakościowej skupiono się na dłuższych artykułach, pomijając wzmianki (które zostały ujęte w analizie ilościowej).

Lubelskie dzienniki regionalne

W Lublinie i regionie lubelskim ukazują się trzy dzienniki, które mają stosunkowo stabilną pozycję od wielu lat. „Kurier Lubelski” pozostaje w rękach niemieckiego koncernu Polskapresse, a „Dziennik Wschodni” od pewnego czasu może pochwalić się niezależnością od wpływów zagranicznych koncernów. Najtrudniejsza sytuacja dotyczy lubelskiego dodatku „Gazety Wyborczej”, który z uwagi na sytuację gazety matki ulega ciągłym zmianom (zmniejszeniu liczby stron).

Ukazujący się w Lublinie „Dziennik Wschodni” od 2006 do 2013 r. wchodził w skład Mediów Regionalnych, koncernu, którego właścicielem jest brytyjski Mecom. Od 2013 r. „Dziennik Wschodni” był własnością Polskapresse. Od 1 maja 2014 r. właścicielem gazety jest Corner Media. Sprzedaż „Dziennika” była wymuszona decyzją Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Udziałowcami wydawnictwa są: lubelski biznesmen Tomasz Kalinowski, Krzysztof Wiejak i 11 pracowników redakcji.

Od 15 października 2007 r., wraz z podpisaniem umowy o współpracy „Kuriera Lubelskiego” z Polskapresse, widoczne są starania o nowoczesną szatę graficzną tytułu, przy zachowaniu większości stałych rubryk „Kuriera”. Od 3 listopada 2008 r. „Kurier”, po wejściu we wrześniu 2008 r. w skład „Polskapresse”, zmienił szatę graficzną. Nowy kształt graficzny gazety powstał we współpracy z brytyjskim grafikiem Matem Brownem. Dzięki wejściu do projektu „Polska The Times” na łamach „Kuriera” zaczęły ukazywać się relacje z najważniejszych wydarzeń krajowych i zagranicznych.

Z kolei na Lubelszczyźnie od 7 czerwca 1990 r. ukazuje się „Gazeta w Lublinie” – dodatek do „Gazety Wyborczej”; początkowo wychodziła tylko w czwartki.

Od sierpnia 1991 r. „Gazeta w Lublinie” ukazuje się codziennie. Od kilku lat systematycznie ograniczana jest objętość dodatku lubelskiego do „Gazety Wyborczej”, w 2017 r. była to tylko strona w wydaniu codziennym i kilkustronicowy dodatek w weekend.

Analiza zawartości lubelskich gazet regionalnych (marzec 2007 i 2017 r.)

Autorka przeprowadziła analizę zawartości lubelskich gazet regionalnych od 1 do 14 marca 2007 i 2017 r. Wybrany okres był charakterystyczny z uwagi na sprawowanie rządów przez Prawo i Sprawiedliwość na szczeblu krajowym oraz Platformę Obywatelską we władzach samorządowych regionu lubelskiego.

W marcu 2007 r. „Gazeta Wyborcza. Lublin” zamieściła 15 artykułów/informacji/wzmianek dotyczących informacji publicznych, „Dziennik Wschodni” – 30, a „Kurier Lubelski” – 22.

Z kolei w marcu 2017 r. w „Gazecie Wyborczej. Lublin” pojawiło się 5 tekstów związanych z informacją publiczną, 34 w „Dzienniku Wschodnim”, a w „Kurierze Lubelskim” – 23.

Analizując jakościowo informacje w lubelskich dziennikach, można zauważyć pewną pobieżność przekazywania wiadomości dotyczących np. spraw samorządowych. W 2007 r. „Gazeta Wyborcza. Lublin” akcentowała, że menadżer kultury Dariusz Jachimowicz został pełnomocnikiem prezydenta Lublina, który ma przygotować miasto do startu w konkursie o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury³. Informowano także na bieżąco o funkcjonowaniu Urzędu Miasta Lublin. „Praca na dwie zmiany i wydłużenie godzin otwarcia tylko niektórych wydziałów Urzędu Miasta – takich zmian domagają się od prezydenta pracownicy ratusza. Na szybkie zmiany się nie zanosi, bo pomysł prezydenta nie podoba się ratuszowym związkowcom”⁴.

Sygnalizowano także – w formie wzmianek – że miasto chciało przeznaczyć ponad 23 mln zł na remont Centrum Kultury w ciągu 3 najbliższych lat. Dzięki temu Lublin miałyby szansę na drugie tyle z funduszy europejskich⁵. Z kolei grunty pod zdewastowanym budynkiem dawnej przychodni kolejowej przy ul. Kunickiego przejął od PKP Urząd Marszałkowski. Dla zniszczonego budynku byłaby to szansa na remont⁶. Na miejscu dawnego otwartego 50-metrowego basenu obok hali MOSIR miasto chciało wybudować nową krytą pływalnię⁷. Informowano również, że lotnisko regionalne – według marszałka województwa – powinno powstać w Świdniku.

³ G. Józefczuk, *Spec od spraw Lublina europejskiego*, „Gazeta Wyborcza. Lublin”, 2.03.2007, s. 3.

⁴ T. Nieśpiał, *Spór o godziny zamknięcia urzędu*, „Gazeta Wyborcza. Lublin”, 3–4.03.2007, s. 3.

⁵ T. Nieśpiał, M. Bieleśz, *Miliony na Centrum Kultury*, „Gazeta Wyborcza. Lublin”, 6.03.2007, s. 1.

⁶ S. Luciński, *Ziemia od kolei dla marszałka*, „Gazeta Wyborcza. Lublin”, 7.03.2007, s. 4.

⁷ M. Bieleśz, *Olimpijski basen znów w Lublinie. Nie będzie plaży, będzie basen*, „Gazeta Wyborcza. Lublin”, 12.03.2007, s. 1.

To nie była decyzja polityczna, lecz ekonomiczna. Województwa lubelskiego nie stać było na inwestycję w Niedźwiadzie⁸.

Z kolei „Kurier Lubelski” pisał, że powstanie strefa ekonomiczna przy ul. Witosa. Procedury miały potrwać do połowy 2007, a pierwsza inwestycja w 2008 r. Akcentowano, że miasto odkryło karty w sprawie lokalizacji „lubelskiej podstrefy” ekonomicznej. Objąć zasięgiem miała kilkadziesiąt hektarów gruntów przy al. Witosa, w rejonie ul. Doświadczalnej. W drugim etapie dołączyć miały do niej parcele na Hajdowie i Zadębju. Łącznie obszar miał sięgnąć 200 ha. Strefa miała być uruchomiona w połowie roku⁹.

Informowano także, że Instytut Pamięci Narodowej występował do samorządów, aby zmieniły nazwy ulic, których patronami są komuniści oraz organizacje i instytucje związane z totalitarnym systemem komunistycznym¹⁰.

Zajmowano się również sprawami samorządów miast i gmin regionu. Sygnalizowano, że „spóźnialscy” wójtowie i burmistrzowie z Lubelszczyzny pożegnają się ze stanowiskami. Miał bowiem upływać termin, kiedy radni powinni wygasić mandaty burmistrzom Zwierzyńca, Kazimierza Dolnego i wójtowi Wohynia. Żaden z samorządów jednak nie zdecydował się na taki krok. Teraz sprawy weźmie w swoje ręce wojewoda. Podstawą takich działań były oświadczenia majątkowe burmistrzów lub o działalności gospodarczej współmałżonka złożone po terminie¹¹. Finalnie jednak mandaty ocalały¹².

Informowano także, że w 2008 r. magistrat odda do użytku 2 bloki komunalne dla 280 rodzin. „To przełom w wiecznym problemie braku mieszkań komunalnych i socjalnych w Lublinie – twierdzi Stanisław Flis, z-ca prezydenta miasta Lublin. Zapowiada też kolejne inwestycje. Nowe, tanie osiedle w rejonie Drogi Męczenników Majdanka, wyburzenia starych budynków i stawianie w ich miejsce nowych”¹³.

„Kurier” pisał również, że Urząd Miasta nie chce izby wytrzeźwień, gdyż bardziej opłaca się dołożyć pieniądze policjantom¹⁴. Magistrat inwestował za to w infrastrukturę, chciał bowiem połączyć al. Solidarności z zachodnią obwodnicą Lublina, tworząc w ten sposób nowoczesny, szeroki wjazd do miasta od strony Warszawy¹⁵.

Z kolei „Dziennik Wschodni” zajmował się także sprawami mniejszych miejscowości regionu. Pisano, że mieszkańcy Ewunina obronili przed likwidacją swoją szkołę, choć uczy się w niej tylko 5 dzieci. Na czarną listę urzędników i kuratorium

⁸ W. Spasiewicz, M. Pielak, *Jeśli lotnisko, to tylko w Świdniku*, „Gazeta Wyborcza. Lublin”, 14.03.2007, s. 1.

⁹ A. Jurkowski, *Strefa będzie przy ul. Witosa*, „Kurier Lubelski”, 1.03.2007, s. 5.

¹⁰ DUN, *Miejskie ulice bez komunistów*, „Kurier Lubelski”, 2.03.2007 r., s. 4.

¹¹ JAXA, *Wojewoda odbierze mandaty*, „Kurier Lubelski”, 3–4.03. 2007, s. 3.

¹² DUN, *Mandaty ocalały*, „Kurier Lubelski”, 14.0. 2007, s. 2.

¹³ T. Stawecki, *Komunalna rewolucja*, „Kurier Lubelski”, 5.03.2007, s. 5.

¹⁴ MOUL, *Miasto nie chce izby wytrzeźwień*, „Kurier Lubelski”, 7.03.2007, s. 6.

¹⁵ T. Stawecki, *Dwupasmowo od strony Warszawy. Al. Solidarności będzie połączona z przyszłą obwodnicą*, „Kurier Lubelski”, 10.03.2007, s. 5.

trafiło jednak mnóstwo większych placówek¹⁶. Podkreślano, że ponad 3,5 tysiąca urzędników z Lubelszczyzny drży o swoje posady. To pracownicy izb oraz urzędów skarbowych i celnych, które od nowego roku miały zostać zlikwidowane. Zastąpić je miała Krajowa Administracja Skarbowa¹⁷. Także pracownicy z czarnej listy marszałka województwa, przeznaczeni do zwolnienia, masowo chorowali. Władze nie mogły im wręczyć wypowiedzeń. Pracę miało stracić 20 urzędników, przykładowo z powodu reorganizacji urzędu, złej pracy, przekroczenia kompetencji czy utraty zaufania przełożonych¹⁸.

Informowano również, że raczej nie będzie internetowej transmisji obrad lubelskiej Rady Miasta. Od technicznej strony wszystko było gotowe, ale część rajców nie chciała, by mieszkańcy Lublina mogli podsłuchiwać, co dzieje się na sali obrad, gdyż bali się, że ich koledzy zaczną popisywać się przed wyborcami¹⁹.

W przypadku „Gazety Wyborczej. Lublin” w 2017 r. tematyka związana z informacjami publicznymi była pomijana (zapewne z uwagi na okrojona liczbę stron – tylko jedną w dniu powszednim). Skupiano się na wydarzeniach kulturalnych i związanych z życiem środowiska akademickiego. W ramach informacji dotyczących funkcjonowania władz województwa (PiS) przedstawiono wydarzenia związane z zachowaniem wojewody lubelskiego. Pisano, że Przemysław Czarnek wziął udział w manifestacji organizowanej przez skrajnie prawicowy ONR i zrelacjonowano oficjalne reakcje władz Lublina oraz regionu potępiające takie zachowanie wojewody²⁰. Zamieszczono także kilka wzmianek dotyczących zmian w cennikach usług miejskich i rozwiązań problemów komunikacyjnych.

Z kolei w „Kurierze Lubelskim” szczegółowo opisano sytuację, w której konsekwencji Andrzej Pruszkowski (PiS) przestał już pełnić funkcje wiceprzewodniczącego Sejmiku Województwa Lubelskiego. Koalicji PO-PSL nie spodobały się jego wypowiedzi o poprzedniej sesji. Pruszkowski uważał, że posiedzenie się nie odbyło, gdyż było to tylko partyjne spotkanie za pieniądze podatników²¹.

Relacjonowano także sukcesy władz regionu. Informowano, że ani samorząd, ani lotnisko nie będą musiały zwracać żadnych środków uzyskanych w ramach dofinansowania do budowy Portu Lotniczego w Świdniku, chociaż były postawione zarzuty Komisji Europejskiej wobec rozliczenia dotacji do budowy lubelskiego lotniska. Podstawą interwencji Komisji były parametry techniczne pasa startowego, o którym unijni urzędnicy mówili, że jest za długi, oraz zbyt mała liczba pasażerów obsłu-

¹⁶ F. Plapis, *Szkola nie całkiem stracona*, „Dziennik Wschodni”, 1.03.2007, s. 3.

¹⁷ M. Bożko, *Ponad 3,5 tys. urzędników z Lubelszczyzny drży o swoje posady*, „Dziennik Wschodni”, 3.03.2007, s. 2.

¹⁸ R. Panas, *Zaraźliwa choroba urzędowa. Marszałek chce zwalniać z pracy, ale nie może*, „Dziennik Wschodni”, 7.03. 2007, s. 2.

¹⁹ D. Smaga, *W Internecie sesji nie znajdziecie*, „Dziennik Wschodni”, 12.03.2007, s. 4.

²⁰ K. Sulowski, *Burza po słowach wojewody*, „Gazeta Wyborcza. Lublin”, 1.03.2017, s. 6.

²¹ A. Jurkowski, *Awantura na sesji Sejmiku Województwa Lubelskiego. PiS stracił wiceprzewodniczącego*, „Kurier Lubelski”, 12.03. 2017, s. 5.

giwanych przez lotnisko. Dofinansowanie z Unii do budowy lotniska w Świdniku wyniosło 36,6 mln euro²².

Pisano również, że w 2021 r. powstanie ekspresowa trasa S19 łącząca Lublin z Rzeszowem. Koszt powstania „lubelskiego” odcinka o długości ok. 75 km mógł sięgnąć ok. 3 mld zł. Nowa trasa miała mieć 2 jezdnie, każda z 2 pasami ruchu (miała zostać zostawiona rezerwa pod budowę trzeciego pasa). Przyszły wykonawca z inwestycją (wykonanie projektu oraz zrealizowanie samych robót drogowych) miał się uporać w ciągu 34 miesięcy²³.

Na bieżąco relacjonowano w „Kurierze Lubelskim” inwestycje lubelskiego ratusza. „Ruciana, Tymiankowa, Tatarakowa – ratusz bierze się za remont nawierzchni ulic. Nowy asfalt na jezdniach ma być układany od maja. (...) Na wiosenne remonty ulic i chodników ratusz przeznaczył 4 mln zł”²⁴.

Dziennikarze „Kuriera” zajmowali się także sprawą docieplenia biurowca, w którym mieści się Urząd Miasta. Prace miały potrwać ok. półtora roku, a inwestycja mogłaby pochłonąć ponad 3,4 mln zł. Reporter na podstawie oficjalnych dokumentów i wypowiedzi przedstawiciela Urzędu Miejskiego Lublin podkreślał, że podstawowym celem zmian jest obniżenie kosztów ogrzewania. Dzięki termomodernizacji rachunki mogą spaść nawet o połowę. Podczas prac będzie zachowany dostęp do budynku zarówno dla urzędników, jak i mieszkańców²⁵.

Najbardziej ciekawym wydarzeniem marca 2017 r. dla „Kuriera” była jednak sądowa batalia wokół wygaszenia mandatu prezydenta Lublina Krzysztofa Żuka. Od jej wyniku zależało, czy lublinian czekają wcześniejsze wybory.

Pierwszym starciem była czwartkowa rozprawa dotycząca tego, czy radni miejscy mieli prawo wezwać wojewodę lubelskiego do niepodejmowania działań zmierzających do wygaszenia mandatu prezydentowi Lublina. Wojewódzki Sąd Administracyjny stwierdził, że „tak”. To oznacza, że zwolennicy Krzysztofa Żuka odnieśli zwycięstwo w pierwszym boju z wojewodą lubelskim Przemysławem Czarnkiem.

Centralne Biuro Antykorupcyjne zarzuciło Żukowi, że złamał ustawę antykorupcyjną, gdy był członkiem rady nadzorczej PZU Życie, i złożyło wnioski o wygaszenie mandatu prezydentowi Lublina. Zasadniczy spór dotyczył zarządzenia nadzorczego wojewody. Czarnek stwierdził w nim wygaszenie mandatu prezydentowi Żukowi. Zarządzenie mogło pozbawić prezydenta Lublina stanowiska i sprawić, że lublinianie wybieraliby już nowego prezydenta miasta. Sprawa trafiła jednak do Wo-

²² A. Jurkowski, *Nie trzeba będzie zwracać dofinansowania do budowy Portu Lotniczego*, „Kurier Lubelski”, 13.03.2017, s. 3.

²³ A. Jurkowski, *Budowa S19. Autem do Rzeszowa w półtorej godziny*, „Kurier Lubelski”, 13.03.2017, s. 1.

²⁴ A. Jurkowski, *Remonty dróg w Lublinie. Z wiosną przyjdzie nowy asfalt*, „Kurier Lubelski”, 12.03.2017, s. 3.

²⁵ A. Jurkowski, *Biurowiec przy Wieniawskiej błysnie złotem. Urzędnikom zrobi się ciepło*, „Kurier Lubelski”, 10.03.2017, s. 7.

jewódzkiego Sądu Administracyjnego. Decyzję wojewody zaskarżyli też – ze swojej inicjatywy – miejscy radni²⁶.

Dziennikarze „Kuriera” zajmowali się także sprawą decyzji środowiskowej, kluczowej dla przebudowy ulic: Raclawickich, Lipowej oraz Poniatowskiego. Ratusz walczy o dofinansowanie unijne. Koszt inwestycji jest szacowany na 105 mln zł. „Utrzymaliśmy w mocy decyzję środowiskową dla przebudowy Al. Raclawickich. Samorząd może przystępować do realizacji kolejnych etapów inwestycji – poinformował w środę Paweł Sadowski z Samorządowego Kolegium Odwoławczego”. Na takie rozstrzygnięcie czekał ratusz. Oznaczało ono bowiem, że nie ma zagrożenia dla unijnego dofinansowania do przebudowy²⁷.

Przedstawiono również nowy taryfikator opłat w Miejskim Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji. Akcentowano, że przez kolejny rok mieszkańcy będą płacili takie same rachunki. Opłaty za wodę i ścieki zostały utrzymane na dotychczasowym poziomie. To pierwszy taki przypadek w historii tego przedsiębiorstwa²⁸.

„Kurier” pisał także o miejskiej akcji „Wiosenne porządki”. Ratusz zachęcał mieszkańców, właścicieli i administratorów nieruchomości do aktywnego w niej udziału, a informacje o miejscach, które należy posprzątać, można było zgłaszać na adres mailowy Urzędu Miasta²⁹.

Z kolei „Dziennik Wschodni” relacjonował, że lubelski ratusz chce pójść na rękę firmie, z którą w atmosferze skandalu zerwał umowę na przewozy komunikacji miejskiej. „Chociaż spółka PKS Zielona Góra powinna zapłacić 1 mln zł kary, to skłonna jest wyłożyć nieco ponad połowę kwoty, a miasto gotowe jest na to przystać. Ratusz uznał, że lepiej pójść z przewoźnikiem na ugodę”. Dziennikarz akcentował, że urzędnicy są zdania, iż proces sądowy mógłby trwać latami i nie gwarantowałyby rozstrzygnięcia korzystnego dla miasta³⁰.

Dziennikarze zajęli się także sprawą powstania Biura Obsługi Mieszkańców w dzielnicy Dziesiąta. Dzięki jego otwarciu tysiące osób nie musiałyby pokonywać zbędnych kilometrów, by załatwić sprawę w Urzędzie Miasta. Deklaracja, że takie biuro może powstać, padła w odpowiedzi na prośbę miejskiego radnego Leszka Daniewskiego (PO). Ratusz zapewnia, że szuka już odpowiedniego lokalu³¹.

Niezmiernie popularnością cieszył się temat związany ze sprawą prezydenta Żuka. Na pierwszej stronie „Dziennik Wschodni” relacjonował, że do sądu trafi

²⁶ JAXA, *Sąd nad mandatem prezydenta Krzysztofa Żuka. Za nami pierwsze starcie*, „Kurier Lubelski”, 9.03.2017, s. 3.

²⁷ A. Jurkowski, *Buspasy na Raclawickich – oskarżenie odparte*, „Kurier Lubelski”, 09.03.2017, s. 3.

²⁸ JAXA, *Nowy taryfikator opłat w MPWiK Lublin. Cena za wodę i ścieki nie poszła w górę*, „Kurier Lubelski”, 1.03.2017, s. 3.

²⁹ A. Jurkowski, *Wiosenne porządki w Lublinie. Łatają, zamiatają, grabią*, „Kurier Lubelski”, 2.03.2017, s. 3.

³⁰ D. Smaga, *Miliona miasto nie zobaczy*, „Dziennik Wschodni”, 1.03.2017, s. 5.

³¹ D. Smaga, *By Dziesiąta nie musiała zrywać się przed siódmą*, „Dziennik Wschodni”, 2.03.2017, s. 4.

druga skarga na zarządzenie wojewody wygaszające mandat prezydentowi Lublina. Głosami koalicji PO i Wspólnego Lublina przyjęto złożony przez tę koalicję projekt uchwały w tej sprawie. „Zaskarżone zarządzenie zostało wydane przez wojewodę po tym, jak Rada Miasta nie odpowiedziała na jego wezwanie do podjęcia uchwały stwierdzającej, że Krzysztof Żuk przestał być prezydentem Lublina. Wzywając radnych do podjęcia takiej uchwały wojewoda powoływał się na zarzuty sformułowane przez CBA”. Żuk miał złamać prawo, łącząc stanowisko prezydenta Lublina z zasiadaniem w radzie nadzorczej spółki PZU Życie. Teraz już tylko prawomocny, niekorzystny dla prezydenta wyrok może odsunąć go od władzy, a on sam twierdził, że nie złamał prawa, wojewodzie zarzucając, że ograniczył się do błędnych wniosków Centralnego Biura Antykorupcyjnego³².

W dodatku chełmskim do „Dziennika” pisano także o tym, że trzy firmy stanęły do przetargu na remont miejskiego odcinka krajowej drogi nr 12. Problem w tym, że dwie z nich złożyły zaskakująco niskie oferty. Rażąco niskie ceny wymagają analiz ze strony zarządu Dróg Miejskich³³.

„Dziennik Wschodni” informował również o tym, że nie będzie śledztwa w sprawie projektu „Wrota Lubelszczyzny”. Prokuratura nie podzieliła argumentów Centralnego Biura Antykorupcyjnego. Uznała, że urzędnicy marszałka nie złamali prawa. Agenci Biura uznali, że urzędnicy nie naliczyli kar umownych firmie, która realizowała projekt. Według nich wykonawca spóźnił się z jego realizacją o pół roku, więc powinien zapłacić pół miliona zł kary³⁴.

Na bieżąco także informowano (ale już w formie wzmianek w martwym rogu) o sprawie prezydenta Żuka. 10 marca pisano, że Wojewódzki Sąd Administracyjny przyznał rację Radzie Miasta, a nie wojewodzie, i prezydent utrzyma stanowisko³⁵. Zajmowano się również sprawami komunikacyjnymi, informowano, że część dróg ekspresowych trafi do zamrażarki³⁶, ale z kolei lotnisko w Świdniku nie musi zwracać unijnej dotacji³⁷.

Wnioski

Podsumowując analizę zawartości i sposób przekazywania informacji publicznych w lubelskich dziennikach, można stwierdzić, że w 2007 r. średnio 80% analizowanych tekstów umieszczonych było w pierwszym polu optycznym (choćby stosunkowo rzadko na pierwszych stronach). Z kolei w 2017 r. średnio 60% ar-

³² DRS, *Radni w obronie Żuka*, „Dziennik Wschodni”, 3.03.2017, s. 1.

³³ J. Barczyński, *Gra o miliony*, „Dziennik Wschodni”, 2.03.2017, s. 11.

³⁴ JSZ, *Wrota Lubelszczyzny*, „Dziennik Wschodni”, 8.03.2017, s. 3.

³⁵ DRS, *Pierwszy wyrok w sprawie Żuka*, „Dziennik Wschodni”, 10.03.2017, s. 3.

³⁶ P. Puzio, *Ekspresówki trafią do zamrażarki*, „Dziennik Wschodni”, 13.03.2017, s. 1.

³⁷ TOMA, *Lotnisko nie musi zwracać unijnej dotacji*, „Dziennik Wschodni”, 13.03.2017, s. 1.

tykułów umieszczono w pierwszym polu optycznym (zazwyczaj na dalszych stronach). Coraz częściej informacje dotyczące funkcjonowania władz samorządowych umieszcza się w martwym rogu (ok. 30% tekstów).

Hipoteza, którą przyjęto w artykule, została częściowo potwierdzona. Faktycznie część obowiązków prasy lokalnej przejmuje prasa regionalna (ok. 30% informacji w 2017 r. dotyczyło małych miejscowości w regionie). Niezależnych tytułów prasy lokalnej na Lubelszczyźnie jest coraz mniej, więc prasa regionalna chociaż w części wzięła na siebie ciężar przekazywania także informacji z mniejszych miast regionu. Jednak tytuły regionalne wydawane przez koncerny medialne muszą się liczyć z realiami wydawniczymi i stosują autocenzurę. Większość analizowanych tekstów była dość zachowawcza, chociaż czasami są widoczne sympatie do władz samorządowych, szczególnie w przypadku „Dziennika Wschodniego”, niezależnego od koncernów medialnych. „Kurier Lubelski” i „Gazeta Wyborcza. Lublin” zamieszczały krótkie informacje pozbawione komentarzy. W 2007 r. „Kurier Lubelski” skupiał się na wzmiankach, jednak w 2017 r. widać było więcej dłuższych informacji, a dziennikarze dość często skupiali się na pozytywnych stronach funkcjonowania samorządu lokalnego. W przypadku „Gazety Wyborczej. Lublin” można stwierdzić, że tytuł w 2007 r. otwarcie wskazywał na swoje sympatie polityczne, w 2017 r. (z pewnością z powodu braku miejsca w gazecie) pomijano kwestie samorządowe i ogólne informacje publiczne, skupiając się na artykułach społeczno-kulturalnych oraz problemach lubelskich uczelni. Na podstawie przeprowadzonej analizy można wnioskować, że głównym źródłem informacji publicznej dla dziennikarzy pozostają konferencje prasowe oraz oficjalne komunikaty przesyłane z urzędów czy sądów. Funkcja kontrolna realizowana jest więc w minimalnym stopniu. Na pierwszych stronach i w pierwszym polu optycznym analizowanych tytułów często znajdują się informacje dotyczące regionalnych i lokalnych inwestycji komunikacyjnych. Bieżące funkcjonowanie np. samorządów to zazwyczaj wzmianki i krótkie informacje coraz częściej zamieszczane w martwych rogach trzecich, czwartych, piątych czy nawet jedenastych stron lubelskich gazet. Informacje publiczne nie są więc atrakcyjne dla dziennikarzy (chyba że zawierają w sobie elementy sensacji), a forma przekazu w formie wzmianek w martwych rogach stron zniechęca do lektury samych czytelników (nawet ich nie zauważą).

Bibliografia

Publikacje drukowane

Kowalczyk R., *Prasa lokalna a dostęp do informacji*, w: *Prasa lokalna w budowie społeczeństwa obywatelskiego*, oprac. M. Lipińska, Warszawa 2004.

Piotrowicz P., *Praktyka dostępu gazety lokalnej do informacji a unormowania prawne*, w: *Prasa lokalna w budowie społeczeństwa obywatelskiego*, oprac. M. Lipińska, Warszawa 2004.

Prasa

- Barczyński J., *Gra o miliony*, „Dziennik Wschodni”, 2.03.2017.
- Bożko M., *Ponad 3,5 tys. urzędników z Lubelszczyzny drży o swoje posady*, „Dziennik Wschodni”, 3.03.2007.
- DRS, *Pierwszy wyrok w sprawie Żuka*, „Dziennik Wschodni”, 10.03.2017.
- DRS, *Radni w obronie Żuka*, „Dziennik Wschodni”, 3.03.2017.
- DUN, *Mandaty ocalały*, „Kurier Lubelski”, 14.03. 2007.
- DUN, *Miejskie ulice bez komunistów*, „Kurier Lubelski”, 2.03.2007.
- JAXA, *Nowy taryfikator opłat w MPWiK Lublin. Cena za wodę i ścieki nie poszła w górę*, „Kurier Lubelski”, 1.03.2017.
- JAXA, *Sąd nad mandatem prezydenta Krzysztofa Żuka. Za nami pierwsze starcie*, „Kurier Lubelski”, 9.03.2017.
- JAXA, *Wojewoda odbierze mandaty*, „Kurier Lubelski”, 3–4.03. 2007.
- JSZ, *Wrota Lubelszczyzny*, „Dziennik Wschodni”, 8.03.2017.
- Jurkowski A., *Awantura na sesji Sejmiku Województwa Lubelskiego. PiS stracił wiceprzewodniczącego*, „Kurier Lubelski”, 12.03. 2017.
- Jurkowski A., *Biurowiec przy Wieniawskiej błysnie złotem. Urzędnikom zrobi się ciepło*, „Kurier Lubelski”, 10.03.2017.
- Jurkowski A., *Budowa S19. Autem do Rzeszowa w półtorej godziny*, „Kurier Lubelski”, 13.03.2017.
- Jurkowski A., *Buspasy na Raclawickich – oskarżenie odparte*, „Kurier Lubelski”, 9.03.2017.
- Jurkowski A., *Nie trzeba będzie zwracać dofinansowania do budowy Portu Lotniczego*, „Kurier Lubelski”, 13.03. 2017.
- Jurkowski A., *Remonty dróg w Lublinie. Z wiosną przyjdzie nowy asfalt*, „Kurier Lubelski”, 12.03.2017.
- Jurkowski A., *Strefa będzie przy ul. Witosa*, „Kurier Lubelski”, 1.03.2007.
- Jurkowski A., *Wiosenne porządki w Lublinie. Łatają, zamiatają, grabią*, „Kurier Lubelski” 2.03.2017.
- MOUL, *Miasto nie chce izby wytrzeźwień*, „Kurier Lubelski”, 7.03.2007.
- Panas R., *Zaraźliwa choroba urzędowa. Marszałek chce zwalniać z pracy, ale nie może*, „Dziennik Wschodni”, 7.03. 2007.
- Plapis F., *Szkoła nie całkiem stracona*, „Dziennik Wschodni”, 1.03.2007.
- Puzio P., *Ekspresówki trafią do zamrażarki*, „Dziennik Wschodni”, 13.03.2017.
- Smaga D., *By Dziesiąta nie musiała zrywać się przed siódmą*, „Dziennik Wschodni”, 2.03.2017.
- Smaga D., *Miliona miasto nie zobaczy*, „Dziennik Wschodni”, 1.03.2017.
- Smaga D., *W Internecie sesji nie znajdziecie*, „Dziennik Wschodni”, 12.03.2007.
- Stawecki T., *Dwupasmowo od strony Warszawy. Al. Solidarności będzie połączona z przyszlą obwodnicą*, „Kurier Lubelski”, 10.03.2007.
- Stawecki T., *Komunalna rewolucja*, „Kurier Lubelski”, 5.03.2007.
- Sulowski K., *Burza po słowach wojewody*, „Gazeta Wyborcza. Lublin”, 1.03.2017.
- TOMA, *Lotnisko nie musi zwracać unijnej dotacji*, „Dziennik Wschodni”, 13.03.2017.

Streszczenie

W artykule przedstawiono wyniki analizy zawartości lubelskich dzienników z dwóch tygodni marca 2007 i 2017 r. Opisano sposoby upowszechniania informacji publicznej na konkretnych przykładach (analiza jakościowa) oraz przedstawiono dane ilościowe. Po przeprowadzeniu analiz można wnioskować, że prasa regionalna wzięła na siebie przynajmniej część obowiązków prasy lokalnej, dzięki temu, że ma większą siłę oddziaływania i jest bardziej niezależna. Chociaż tylko „Dziennik Wschodni” można określić jako tytuł niezależny od koncernów medialnych, to jednak liczba upowszechnianych informacji pozostaje na podobnym poziomie we wszystkich lubelskich dziennikach. Widać jednak sympatie prasy do władz samorządowych, z tendencją do krytyki władz województwa (w 2007 i 2017 r. PiS przejął rządy na szczeblu ogólnopolskim i wojewódzkim).

REGIONAL PRESS AND THE METHODS OF INFORMATION DISSEMINATION ANALYSIS
ON THE BASIS OF THE LUBLIN REGION

Summary

This article presents the results of a content analysis of Lublin journals from the years 2007 and 2017, respectively, released in the two weeks of March. The methods of information dissemination were described through specific examples (qualitative analysis) with the inclusion of quantitative data. After performing the analysis, it could be concluded that the regional press has at least partially assumed the responsibilities of the local press due to a greater impact and more independent status of the former. While only *Dziennik Wschodni* could be considered a publication independent from media concerns, the amount of published information in all of Lublin regional journals remains at a similar level. The press, however, displays a noticeable bias in favor of the local government and an inclination towards criticizing the provincial authorities (in the years 2007 and 2017 the political party Prawo i Sprawiedliwość took over national and provincial governance).